

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОГО КОНКУРЕНТНОГО СТАТУСУ КРАЇНИ, ЯК ПРІОРИТЕТ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

Пономаренко О.О.

к.е.н., доц., доцент кафедри економічної теорії та економічної політики,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Лісна І.Ф.

к.е.н., доц., доцент кафедри економічної теорії та економічної політики,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Важливе місце серед факторів національної конкурентоспроможності займають показники щодо стану макроекономічного середовища. Економіка не буде стабільно розвиватися, поки не буде створено стабільне макроекономічне середовище. Постійний дефіцит бюджету обмежує здатність уряду реагувати на економічні цикли. Фірми не можуть працювати ефективно в умовах, коли зростання інфляції виходить з-під контролю і т. д. Без диверсифікованої та ефективної інфраструктури економіка не може ефективно функціонувати. Цей важливий фактор сприяє зростанню конкурентоспроможності національної економіки. Високорозвинена інфраструктура зменшує вплив віддаленості регіонів: вона об'єднує національний ринок і зменшує вартість таких рухів, одночасно пов'язуючи його з ринками інших країн та регіонів. Крім того, різноманітність та якість інфраструктури стимулює економічне зростання. Ефективність транспортного сектору, включаючи високоякісні дороги, залізниці, порти та повітряний транспорт, дозволяє підприємцям доставляти свої товари, послуги та послуги вчасно та з гарантією безпеки. Джерело безперебійного живлення також важливо для економіки. Нарешті, надійна та диверсифікована телекомунікаційна мережа забезпечує швидкий та необмежений потік інформації та покращує ефективність економіки в цілому, оскільки це гарантія виконання рішень, прийнятих організаціями.

Серед факторів, що забезпечують конкурентоспроможність країни, також згадується і відносна незалежність від коливань світових ринків, від політики інших держав та ін. Серед факторів, що формують конкурентоспроможність національної економіки, можна назвати девальвацію валюти країни – при падінні її курсу продукція даної країни може бути запропонована за нижчими цінами або при збереженні колишніх цін, що дозволяє отримати приріст прибутку в валюті.

Переваги на світовому ринку забезпечують: конкретні фактори (наприклад, кваліфікована робоча сила або інфраструктура), особливості попиту, наявність або відсутність у державі суміжних галузей, конкурентоспроможних на світовому ринку, умови конкуренції на внутрішньому ринку, який визначає процес виробництва й управління фірм. У

класичній інтерпретації факторами, що формують конкурентоспроможність країни, є наявність ресурсів, насамперед природних та недорогої робочої сили. Однак їх роль поступово зменшується на сучасному етапі формування конкурентних переваг, особливо в довгостроковій перспективі. Зрештою, така стратегія не може забезпечити високий рівень соціального життя. У сучасних умовах фактори конкурентоспроможності інноваційно-інформаційно-технологічного типу набувають все більшого значення. В умовах глобалізації фактори конкурентоспроможності промислової економіки під впливом нових технологій трансформуються і підтримуються новими. Вони створюють систему та конкурентні переваги, що забезпечують їх взаємозв'язок. Відповідно до принципу ефекту мультиплікатора, нові конкурентні фактори призводять до появи додаткових конкурентних переваг [1,2].

Наприклад, робота в мережі сприяє збільшенню гнучкості й адаптивності до зовнішніх умов і внутрішніх проблем, утворює умови для прийняття раціональних рішень і, як наслідок зниження виробничих витрат.

Дуже важливо, що інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) використовуються як конкурентний фактор. Зв'язки між діяльністю всередині та за межами фірми за рахунок ІКТ стали більш гнучкими та мобільними. Зокрема, ІКТ прискорили багато процесів, зробили час важливим фактором нашого життя, визначаючи ефективність роботи та скорочуючи економічну дистанцію.

Нові фактори конкурентоспроможності покращили координаційні функції та зробили свій внесок у можливість участі у глобальних виробничих ланцюгах на відповідних етапах життєвого циклу товару. В умовах глобалізації фактори конкурентоспроможності сприяють отриманню прибутку від взаємодії з іншими учасниками світового ринку, що дозволяє вільно брати участь у конкуренції у великих масштабах. Це забезпечує більше можливостей для ефективного розвитку національної економіки та посилення конкурентоспроможності.

Інституційні фактори конкурентоспроможності сьогодні набувають особливого значення. До ключових організаційних факторів належать: адміністративне середовище бізнесу; ефективність майнових прав на винаходи, відкриття та інші продукти інтелектуальної діяльності; ефективна конкуренція – дотримується основного принципу лібертаріанської справедливості у створенні та підтримці державних вибіркових стимулів для інноваційного підприємництва; відсутність обмежень щодо передачі технологій та інтелектуального продукту між сторонами; ефективність використання ресурсів у державному секторі економіки

Сучасна економічна ситуація знижує ефективність впливу факторів конкурентоспроможності на економічне зростання країни. Однак слід мати на увазі, що надлишок деяких факторів може послабити конкурентну перевагу країни і, навпаки, її дефіцит стимулює оновлення та веде до довгострокових перспектив. Емпіричні спостереження дозволили фахівцям сформулювати явище «прокляття природних ресурсів» та у зв'язку з цим виявити негативну сторону впливу, включаючи рентоорієнтовану поведінку всіх суб'єктів

господарювання. Наприклад, в Японії недолік такого фактора, як земля, стала основою для розробки компактних технологічних процесів, що необхідні на міжнародному ринку.

Широке комерційне застосування науково-технічних розробок неможливе без розвитку технологічної інфраструктури держави, яка є особливим місцем, де розташовані зони розвитку високих технологій. Високий ступінь інтеграції науково-виробничої діяльності досягається створенням високотехнологічних зон, які називаються науково-технічними парками. Крім того, високотехнологічні зони розвитку сприяють модернізації промислово-виробничої бази, розвитку інфраструктури, а також дають поштовх інноваційному розвитку економіки країни. В сучасних умовах глобалізації посилення міжнародного науково-технічного співробітництва також відіграє важливу роль.

Для здійснення інноваційної діяльності необхідні заходи, що підтримуються як державою, так і приватним сектором. Зокрема, це означає належні інвестиції у дослідження та розробки, особливо від імені приватного сектору; наявність якісних науково-дослідних інститутів; інтенсивна співпраця у науково-дослідницькій діяльності між університетами та промисловістю; захист інтелектуальної власності.

На сьогоднішнього особливого значення у формуванні факторів конкурентоспроможності відіграє інституційне середовище, яке визначається правовою та адміністративною системами, у рамках яких приватні особи, фірми й органи влади взаємодіють з метою створення доходу та підвищення економічного добробуту суспільства. Більшість сучасних досліджень конкурентоспроможності визнають державу, науково-дослідні інститути і транснаціональні компанії країни як основні інституціональні фактори, що впливають на конкурентоспроможність держави на макро- та мегарівнях. Сталий розвиток економіки країни і покращення рівня життя населення неможливі без конкурентоспроможного державного устрою.

Список використаних джерел:

1. Жаліло Я. А. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації /Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилюк. К.: КНІСД, 2005. 388с.
2. Губський Б.В. Євроатлантична інтеграція України. К.: Логос, 2003. 328с.